

Oponentský posudek diplomové práce

Jméno diplomanta: Jana Hegedüsová

Téma a rozsah práce: Neutralita ako medzinárodneprávnny inštitút (155 s.)

Datum odevzdání práce: 5.11.2009

1. Aktuálnost (novost) tématu:

Předložená diplomová práce se zabývá vcelku klasickým tématem neutrality, které však jako téma diplomové práce u nás dlouho nebylo zpracováno, a rozhodně ne v takovém rozsahu. Současně i tento institut prochází změnami v důsledku vývoje mezinárodního práva. Diplomantka si v úvodu vytyčila za cíl monografickým způsobem zpracovat prostou (válečnou) neutralitu v kontextu soudobého mezinárodního práva, včetně systému kolektivní bezpečnosti. Lze konstatovat, že autorka svou prací tento cíl splnila. Na standard diplomové práce (cca 50 s.) je ovšem předložený spis excesivně dlouhý (155 s. vlastního text bez seznamu literatury aj.). V tomto případě rovněž platí, že méně by bylo více.

2. Náročnost tématu:

Z výše uvedeného vyplývá, že jde o relativně náročné téma, které vyžadovalo prostudovat množství primárních pramenů i odborné literatury. Autorka využila studijního pobytu v Německu, takže zpracovala velké množství literatury v německém, zčásti též v anglickém jazyce. Přitom jde často o velmi specializovanou právní terminologii, takže je třeba ocenit, že cizí vzory se negativně neprojevily na jazykové úrovni práce. Pracovala i s jedinou moderní českou prací o neutralitě (Smysl neutrality v dnešní Evropě, Praha, 1998). Škoda, že více nevyužila názory obsažené v dalších českých a slovenských učebnicích mezinárodního práva.

3. Hodnocení práce:

Lze konstatovat, že diplomantka splnila cíle, které si vytyčila v úvodu práce. Práce je vcelku logicky rozdělena kromě úvodu (obsahujícího zdůvodnění struktury) do šesti kapitol a závěru. První kapitola se týká historického vývoje a vymezení pojmu neutrality (rozlišení trvalé a prosté neutrality) i dalších souvisejících pojmů. Druhá kapitola se zabývá vztahem války a neutrality, zde se autorka pouští též do problematiky *ius ad bellum* v historickém vývoji. Jde o jedno z míst, kde by text mohl být stručnější a jasnější. Jádrem práce je zdaleka nejdelší kap. 3., která popisuje právní úpravu prosté (válečné) neutrality. Vychází se zde z podrobné pozitivněprávní matérie, která by však – vzhledem k reálnému významu pro současnost –

nemusela být tak detailně popisována (zejm. u neutrality v námořní válce). Kap. 4. a 5. se pouštějí do spornějších otázek neutrality v případě občanských válek a bojů za národní osvobození. Slibovaná analýza neutrality ve světle proměněného mezinárodního práva je podána zejm. k kap. 6., která zkoumá její vztah ke kolektivní bezpečnosti.

Po formální stránce je třeba ocenit, že práce je napsaná velmi přehledně i čtivě, odborným jazykem a s jen malým množstvím překlepů či jazykových chyb (např. s. 68: Monte Video místo Montevideo, s. 69 Čile místo Chile, s. 122: Avganistan místo Afghánistán). Dobrá je práce autorky s prameny i způsob citování.

4. Přípomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě:

Ke každé práci lze mít určité připomínky. Zde si diplomantka vzala velmi náročné téma a zůstala pod vlivem německy psané literatury, která odráží pohledy tradičního mezinárodního práva na válku a neutralitu. Příliš se nepokusila o konfrontaci s moderním právem ozbrojených konfliktů. To by měla napravit při obhajobě, pro kterou nabízím tyto otázky:

- 1) Jaký je vztah definice války a definice ozbrojeného konfliktu?
- 2) Má v současném mezinárodním právu význam tzv. *status mixtus* vzhledem k definici mezinárodního ozbrojeného konfliktu?
- 3) Jaký je vztah tradičního válečného práva k mezinárodnímu humanitárnímu právu (MHP), dochází k fragmentaci uvnitř mezinárodního práva ozbrojených konfliktů?
- 4) Existuje dílčí mezinárodněprávní subjektivita jen u povstalců, kteří byli uznáni za válčící stranu nebo dosáhli postavení *de facto* režimu? Jak vysvětlit aplikovatelnost a závaznost pravidel MHP i v jiných případech vnitrostátních konfliktů?
- 5) Je znakem systému kolektivní bezpečnosti automatická povinnost (s. 131) zakročit proti agresorovi? Jaký význam má pak rozhodování Rady bezpečnosti OSN?
- 6) Vytváří čl. 103 Charty OSN skutečně normu *ius cogens* (s. 134)?

5. Doporučení:

Posuzovaná práce i přes určité připomínky svým rozsahem i obsahem představuje nesporně nadprůměrnou diplomovou práci. Proto ji plně doporučuji k obhajobě a s výhradou jejího průběhu předběžně hodnotím jako výbornou.

V Praze dne 27.12.2009

Prof. JUDr. Pavel Šturma, DrSc.

oponent diplomové práce